

Sprog på Det Teologiske Fakultet

Kirilova, Marta; Schou, Karsten

Publication date:
2015

Document version
Andet version

Document license:
[CC BY-NC-ND](#)

Citation for published version (APA):

Kirilova, M., & Schou, K. (2015). *Sprog på Det Teologiske Fakultet: En spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på Teologi og Afrikastudier på Københavns Universitet om behov for sprogkompetencer i uddannelsen og i relation til udlandsophold.*

SPROG PÅ DET TEOLOGISKE FAKULTET

En spørgeskemaundersøgelse blandt studerende på Teologi og Afrikastudier på Københavns Universitet om behov for sprogkompetencer i uddannelsen og i relation til udlandsophold

Af
Marta Kirilova & Karsten Schou

RESUMÉ

Undersøgelsen *Sprog på Det Teologiske Fakultet* er igangsat som en del af Københavns Universitets (KU) sprogstrategiske satsning, der i perioden 2013-2018 gennemføres som et forskningsunderstøttet udviklingsprojekt, der skal føre til styrkelse af fremmedsprogkompetencerne hos studerende bredt på universitetet. Læs mere om sprogsatsningen på www.cip.ku.dk.

Undersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse, der er udsendt til 85 studerende på Det Teologiske Fakultet. Der er indkommet besvarelser fra i alt 74 respondenter. 13 af dem er fra Afrikastudier og 61 er fra Teologi.

Undersøgelsen falder i to dele: Én der spørger til sprogbehov i forbindelse med studiet generelt, og én der spørger til sprog i forbindelse med udlandsophold. Resultaterne viser et komplekst billede af, at de studerende på Det Teologiske Fakultet har behov for at styrke deres kompetencer i en række fremmedsprog. For teologistuderendes vedkommende handler det primært om tysk, men der er også dem, der taler for støtte til fransk og akademisk engelsk. Desuden efterspørges flere foranstaltninger i latin, græsk og hebraisk, som ellers indgår som en integreret del af studiet. For Afrikastudier er billedet mindre klart, men der synes at være behov for kiswahili, fransk og akademisk engelsk.

En stor gruppe af respondenterne fra begge uddannelser tager sprogkurser uden for det formelle undervisningsprogram, og 51 % af respondenterne fra teologi tilkendegiver, at de har oplevet vanskeligheder under studiet på grund af manglende kompetencer i et eller flere fremmedsprog.

Kun en sjettedel af respondenterne (10) fra Teologi har været på udlandsophold. Samtidig svarer et flertal af respondenterne fra Afrikastudier, at de har været ude, og at de har haft sproglige problemer under opholdet. Det peger på, at der her kunne være et emne for en målrettet undersøgelse, der skal prøve at afdække, om manglende sprogfærdigheder afholder de teologistuderende fra at rejse på udlandsophold, ligesom man kunne undersøge, om studerende fra Afrikastudier kunne have glæde af en bedre sproglig forberedelse til udlandsopholdet.

Indholdsfortegnelse

RESUMÉ	1
1. INDLEDNING.....	3
1.1. Behovsafdækning.....	3
1.2. Undersøgelsens konkrete målsætning.....	4
1.3. Metode	4
1.4. Teknisk afvikling	4
1.5. Biodata	5
2. ANALYSE OG PRÆSENTATION AF HOVEDRESULTATER	8
2.1. SPROGBEHOV PÅ STUDIET	8
2.1.1. Deltagelse i sprogkurser.....	8
2.1.2. Oplevede sprogbehov.....	10
2.2 Opsummering – sprogbehov på studiet.....	12
3. SPROGBEHOV I RELATION TIL UDLANDSOPHOLD	13
3.1. Teologi: Sprogbrug og sprogbehov i relation til udlandsophold	13
3.2. Sprogbrug i forskellige situationer	14
3.3. Sproglige vanskeligheder i udlandet	14
3.4. Afrikastudier: Sprogbrug og sprogbehov i relation til udlandsophold	14
3.5. Sprogbrug i forskellige situationer og oplevede sprogvanskeligheder	15
3.6. Opsummering sprogbrug og sprogbehov i udlandet	15
4. KONKLUSIONER OG VIDERE FORLØB	16

1. INDLEDNING

Denne rapport beskriver en undersøgelse af behov for sprogkompetencer hos studerende på **Det Teologiske Fakultet (TEOL)**. Undersøgelsen er et af de planlagte tiltag under KUs sprogstrategiske satsning, og er som sådan del i en række af forskningsmæssige sprogstrategiske undersøgelser, hvoraf der hidtil er offentliggjort rapporter over undersøgelser blandt udrejsende studerende og blandt studenterbefolkningen på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet. Med den sprogstrategiske satsning gør KU fælles sag med en række universiteter verden over, som satser særligt på at fremme flersprogethed hos studerende og kandidater, for på denne måde at sikre en international dimension i de studerendes uddannelsesforløb og i deres adgang til et globalt arbejdsmarked. I KUs Strategi 2016 bliver styrkelsen af sprogkompetencer fremhævet som et satsningsområde, hvor man skal *”arbejde med at styrke de studerendes og ansattes sprogkompetencer også i andre fremmedsprog end engelsk”* (Københavns Universitets Strategi 2016, side 31). For at udfylde strategien nedsatte Rektor i forsommeren 2012 Sprogstrategisk Udvalg. Alle universitetets fakulteter var repræsenteret i udvalget, som også havde studenterrepræsentation. Efter indstilling fra Sprogstrategisk Udvalg valgte universitetet at igangsætte et femårigt forskningsunderstøttet udviklingsprojekt. Projektet skal udvikle og understøtte universitetspædagogiske løsninger, der sikrer de bedste rammer for sproglig kompetenceudvikling for de studerende.

I perioden 2013-2018 gennemfører KU sprogsatsningen som et forskningsunderstøttet udviklingsprojekt, der skal føre til styrkelse af sprogkompetencerne hos studerende bredt på universitetet. Som overordnet formål skal projektet sikre, at de studerende bliver rustet til studie- og praktikophold i udlandet og til den stigende internationalisering i uddannelsesmiljøerne og på arbejdsmarkedet.

Sprogsatsningen har et bredt kommissorium, der dækker en lang række forhold, hvor sprog spiller en rolle i forhold til uddannelserne. To af kommissoriets punkter danner udgangspunkt for nærværende undersøgelse:

- *Afdækning af, hvilke sprogunderstøttende aktiviteter der kan iværksættes for at sikre, at de studerendes sprogkompetencer er dækkende i forbindelse med studie- og praktikophold i udlandet*
- *Løbende afdækning af behovet for at vedligeholde og styrke de studerendes sprogkompetencer på flere sprog: engelsk, andre fremmedsprog og dansk som andetsprog*

1.1. Behovsafdækning

Sprogsatsningen er tænkt som et brugerorienteret og brugerdrevet projekt. Behovsafdækning er derfor et nøgleord og en forudsætning for sprogsatsningens eksistens og succes. Udgangspunktet er at identificere og analysere såvel kendte som ikke-erkendte behov og på den baggrund foreslå løsninger til de faglige miljøer. Sådanne løsningsforslag kan enten knytte sig til en eksisterende praksis, eller udvikles som helt nye initiativer, hvis der er behov for det. Der arbejdes endvidere med at identificere behov og løsninger, der kan fungere på tværs af institutter, fakulteter eller hele KU. Behovsafdækningen er derfor en kompleks konstruktion, der dels omfatter dialog med lokal uddannelsesledelse, fagmiljøer og KUs centrale enheder, og dels afgrænsede undersøgelser i form af spørgeskemaundersøgelser og fokusgruppeinterview. Med sprogsatsningen foretager KU en omfattende økonomisk, politisk og pædagogisk investering, som kræver et langsigtet overblik og

faglig kontinuitet. Dette sikres ved en systematisering af erfaringer og initiativer samt ved, at der undervejs trækkes på dansk og international forskning vedrørende sprog i de videregående uddannelser. Et væsentligt element er inddragelse af vigtig viden om læring, som ikke kan udvikles uden systematiske behovsanalyser. Da disse behovsanalyser bl.a. kommer til at fungere som beslutningsgrundlag ved udvikling af nye tiltag, er det afgørende, at de tager udgangspunkt i dialog med ledelse og faglige miljøer.

1.2. Undersøgelsens konkrete målsætning

1. at afdække, hvordan studerende på Det Teologiske Fakultet forholder sig til forskellige aspekter af spørgsmålet om sprogkompetencer som en del af deres uddannelse på KU og i forbindelse med udlandsophold
2. at få en indikation af de erfaringer, studerende på Det Teologiske Fakultet har med at bruge fremmedsprog i løbet af deres uddannelse, samt de udfordringer de selv oplever i den forbindelse
3. at tilvejebringe viden, som kan anvendes som grundlag for fremtidige beslutninger om sprogkompetencer i relation til udlandsophold og uddannelserne på Det Teologiske Fakultet

1.3. Metode

Undersøgelsen tager udgangspunkt i dialogen med ledelsen på Det Teologiske Fakultet. Dialogen blev indledt i slutningen af 2013, og der har været indsamlet materiale til nærværende undersøgelse gennem studieåret 2013-14.

Spørgeskemaet falder i fire dele. Først spørges til respondenternes baggrund. Dernæst stilles spørgsmål til deres erfaringer med sprogaktiviteter i løbet af uddannelsen. I den tredje del kommer spørgsmål til hhv. udvekslingsophold, praktik og/eller feltarbejde, og til sidst stilles en række åbne spørgsmål, som giver respondenterne muligheder for at kommentere alle ovenstående forhold, samt give forslag til sprogkurser og sprogaktiviteter såvel i uddannelsen som i relation til udlandsopholdet.

Præsentationen og analysen af data behandles i tre hovedafsnit:

- 1) **Biodata**, såsom alder, uddannelsesretning, uddannelsesniveau mm.
- 2) **Sprogbehov på studiet**, især respondenternes oplevelse af behov for sprogkompetencer samt erfaringer med sprogkurser og sprogtest
- 3) **Sprogbehov i relation til udlandsophold**, fx sprogbrug i forskellige kontekster og situationer, i forbindelse med såvel udveksling som praktik og feltarbejde

1.4. Teknisk afvikling

Undersøgelsen blev gennemført ved hjælp af spørgeskemaprogrammet "SurveyXact" (<http://www.surveyxact.dk/>). Undersøgelsen er gennemført anonymt, og det er ikke muligt at henføre besvarelser til bestemte navngivne deltagere. Vi har dog i rapporten brugt citater fra respondenterne, hvor de optræder med uddannelsesretning og i nogle tilfælde opholdsdestination.

En AC-vejleder på Det Teologiske Fakultet stod for udsendelserne. Efter fakultets faste procedure blev spørgeskemaet kun tilsendt en udvalgt gruppe studerende, som havde tilmeldt sig studenterservicemail og dermed givet et aktivt tilsagn til deltagelse i undersøgelser. Teologistuderende fik tilsendt et spørgeskema på dansk i slutningen af marts 2014, og Afrikastudier fik et tilsvarende spørgeskema på engelsk, idet studievejledningen gjorde opmærksom på det store

antal ikke-dansktalende studerende på Afrikastudier. Desuden lagde AC-vejlederen links ud på relevante digitale fora. Det sidste giver en usikkerhed i forhold til svarprocenten, idet der kan være kommet besvarelser uden for den udvalgte gruppe.

To påmindelser til hver undersøgelse blev udsendt via AC-vejlederen to uger efter at den første kontakt blev skabt. Der blev lukket for besvarelser i september 2014. Det er en længere svarfrist end proceduren normalt kræver, og det skyldes det relative lave deltagertal, som vi med en længere svarfrist satsede på at forøge.

1.5. Biodata

Der er indkommet besvarelser fra i alt 74 respondenter. 13 af dem er fra Afrikastudier og 61 er fra Teologi. Sammenholdt med antallet af studerende som blev kontaktet (hhv. 70 og 15), er besvarelsesprocenten ganske høj (87 % for begge grupper). Idet spørgeskemaet kun blev sendt til den udvalgte gruppe på 85 studerende, der på forhånd havde givet tilsagn om at de ønskede den slags henvendelser, kunne man formode, at netop den samme gruppe ville have svaret spontant på spørgeskemaet, hvis det var blevet sendt ud til samtlige studerende på fakultetet. Det kan derfor ikke uden videre antages, at en udsendelse til alle ville have givet markant anderledes resultater.

Af de 74 respondenter på fakultetet har 66 (svarende til 89,1 %) besvaret alle spørgsmål i spørgeskemaet, mens 8 kun har angivet nogen svar, idet de undervejs har afbrudt deres besvarelse.

Tabel 1

TEOL-respondenter (2014)	Antal besvarelser	Spørgeskema udsendt til	TEOL-studerende (2014) Antal
Teologi	61	70	506 (BA+KA)
Afrikastudier	13	15	147 (KA)
I alt	74	85	653

Kun 35 respondenter på teologistudiet har angivet alder. De fordeler sig med 28,5 % på aldersgruppen 22-24 år og 34,3 % på aldersgruppen 25-28 år. Her overfor fordeler den samlede studenterbefolkning på Teologiuddannelsen sig med 15,9 % blandt de 22-24 årige og 21,7 % blandt de 25-28 årige. Da spørgsmålet om alder ikke var obligatorisk, valgte 26 respondenter ikke at besvare det. Vi kan dog se, at de respondenter, der har besvaret spørgsmålet, er en smule yngre end teologistuderende generelt.

Tabel 2

Respondenternes alder

Alder	Teologi	Procent
20 år	2	5,7 %
22 år	2	5,7 %
23 år	2	5,7 %
24 år	6	17,1 %
25 år	2	5,7 %
26 år	3	8,6 %
27 år	4	11,4 %
28 år	3	8,6 %
29 år	2	5,7 %
31 år	1	2,9 %
36 år	1	2,9 %
37 år	1	2,9 %
39 år	1	2,9 %
45 år eller derover	5	14,3 %
I alt	35	100,0 %

Alder	Afrikastudier	Procent
19 år	2	15,4 %
22 år	1	7,7 %
23 år	2	15,4 %
24 år	1	7,7 %
25 år	1	7,7 %
26 år	1	7,7 %
27 år	2	15,4 %
30 år	1	7,7 %
44 år	1	7,7 %
45 år eller derover	1	7,7 %
I alt	13	100,0 %

95 % af respondenterne på Teologiuddannelsen (svarende til 57) har haft propædeutik, mens det kun er 2 studerende fra Afrikastudier, der har deltaget i propædeutiske forløb. Det skal her tages i betragtning, at propædeutik er obligatorisk på bacheloruddannelsen i Teologi.

Tabel 3.

Har du taget propædeutiske kurser?

Teologi	Antal	Procent
Ja	57	95,0 %
Nej	3	5,0 %
Ved ikke	0	0 %
I alt	60	100,0 %

Afrikastudier	Antal	Procent
Ja	2	15,4 %
Nej	10	76,9 %
Ved ikke	1	7,7 %
I alt	13	100,0 %

Respondenterne fra Teologi fordeler sig på bachelor- og kandidatniveau med hhv. 67,2 % og 32 %, hvor den samlede studenterbefolkning på faget er 75,3 % på bachelorniveau og 24,7 % på kandidatniveau. For hele KU deles bestanden mellem bachelor og kandidat med hhv. 60,1 % og 39,3 %. Afrikastudier kan, som forventet, kun tages på kandidatniveau.

Tabel 4.

Uddannelsesniveau

Teologi	Antal	Procent
Bachelor	41	67,2 %
Kandidat	20	32,8 %
I alt	61	100,0 %

Afrikastudier	Antal	Procent
Bachelor	0	0 %
Kandidat	13	100 %
I alt	13	100,0 %

Størstedelen af de 39 BA-respondenter fra Teologi befinder sig på enten 2. eller 6. semester af deres uddannelse (tabel 5a). For de 20 KA-teologistuderende er fordelingen nogenlunde jævn mellem 2., 3. og 4. semester med hhv. 7, 6 og 7 studerende. De adspurgte fra Afrikastudier befinder sig primært på 2. semester (8 studerende).

Tabel 5a.

BA-semester

Teologi	Antal	Procent
1. semester	1	2,6 %
2. semester	15	38,5 %
4. semester	8	20,5 %
5. semester	2	5,1 %
6. semester	13	33,3 %
I alt	39	100,0 %

Tabel 5b.

KA-semester

Teologi	Antal	Procent
2. semester	7	35,0 %
3. semester	6	30,0 %
4. semester	7	35,0 %
I alt	20	100,0 %

Afrikastudier	Antal	Procent
2. semester	8	61,5 %
3. semester	3	23,1 %
4. semester	2	15,4 %
I alt	13	100,0 %

2. Analyse og præsentation af hovedresultater

I de følgende sektioner beskrives undersøgelsens hovedresultater med hensyn til to områder:

- Sprogbehov på studiet, herunder deltagelse i sprogkurser og sprogtest, samt de studerendes oplevede sprogbehov i uddannelsen
- Sprogbehov i relation til udlandsophold, herunder spørgsmål til sproglig forberedelse, sprogbrug og sprogbehov i forskellige kontekster, samt online undervisning

For hver af disse sektioner beskrives først resultaterne for teologistuderende og dernæst for studerende fra Afrikastudier. Analyserne baserer sig alene på deskriptiv statistik: Hvert resultat vises ved angivelse i tabel eller diagram af den procentvise svarfordeling på de kategorier, der var opstillet i spørgeskemaet. Der gennemgås endvidere en del åbne svar, hvis indhold vises og analyseres efter emne.

Teologidelen præsenteres i en fyldestgørende analyse, selvom den kun henvender sig til et udvalg af studerende, mens Afrikastudier (grundet det lave respondenttal) kun giver indikationer og eventuelle tendenser.

2.1. SPROGBEHOV PÅ STUDIET

2.1.1. Deltagelse i sprogkurser

Teologi

I denne sektion spørges teologistuderende, om de har deltaget i sprogkurser både på KU og uden for KU. Resultatet viser, at 21 studerende eller 34,4 % angiver at have deltaget i et KU-sprogkursus. Som det fremgår af tabel 6, indeholder det tal primært hjælp til faglig aktivitet, såsom tysk eller latin (18 studerende). Enkelte nævner også forberedelse til udlandsophold og propædeutik.

Tabel 6a

Sprogkurser på KU	Antal	Procent
Ja	21	34,4 %
Nej	40	65,6 %
I alt	61	100,0 %

Tabel 6b

Hvad var formålet med kurset? (flere svar)	Antal	Procent
Forberedelse til udlandsophold	3	14,3 %
Hjælp til faglig aktivitet (fx tysk eller latin til læsning af tekster)	18	85,7 %
Andet (åbent svar: propædeutik (1), sprog som mål i sig selv (1))	2	9,5 %
I alt	>21	>100,0 %

9 teologistuderende eller 14,8 % har deltaget i sprogkurser uden for KU, som de selv har finansieret (tabel 6b). Det finder sted såvel på BA- som på KA-niveau (tabel 7b), og de sprog, der har interesse er tysk, arabisk, hebraisk, moderne græsk, dansk, fransk og russisk (tabel 7c). Ingen af

respondenterne har deltaget i kommercielle sprogtest såsom TOEFL, Cambridge, Goethe Institut mm.

Har du deltaget i et kommercielt sprogkursus, fx på sprogskole?

Tabel 7a

Sprogkurser uden for KU	Antal	Procent
Ja	9	14,8 %
Nej	52	85,2 %
I alt	61	100,0 %

Tabel 7b

Hvornår deltog i sprogkurset?	Antal	Procent
1. – 2. semester (BA)	3	37,5 %
3. – 4. semester (BA)	2	25,0 %
5. – 6. semester (BA)	3	37,5 %
7. – 8. semester (KA)	1	12,5 %
I alt	8	100,0 %

Tabel 7c

I hvilke(t) sprog modtog du undervisning?	Antal
Tysk	2
Arabisk	1
Dansk	1
Fransk	1
Russisk	1
Moderne græsk	1
Hebraisk	1
I alt	8

Blot en enkel respondent har erfaring fra onlinekurser. Vedkommende angiver at have deltaget i to onlinekurser i hhv. hebraisk og oldgræsk på tredje år af sin bacheloruddannelse.

Afrikastudier

Til spørgsmålet om hvorvidt respondenterne fra Afrikastudier har deltaget i sprogkurser mens de har læst på KU, svarer fire positivt. Når de bliver spurgt til formålet med kurset, angiver to respondenter, at de har benyttet sig af kurset som hjælp til faglig aktivitet.

Tabel 8

Sprogkurser på KU	Antal
Ja	4
Nej	7
Ved ikke	1
I alt	12

Fem respondenter har deltaget i sprogkurser uden for KU, og de fleste af dem har gjort det på 7.-8. semester af kandidatgraden. To af dem har taget sprogkurser i fransk, en i swahili og en i dansk som andetsprog.

Tabel 9a

Har du deltaget i sprogkurser uden for KU?	Antal	Procent
Ja	5	41,7 %
Nej	7	58,3 %
I alt	12	100,0 %

Tabel 9b

Hvornår deltog du i sprogkurset?	Antal	Procent
3. - 4. semester på BA	1	20,0 %
5. - 4. semester på BA	2	40,0 %
7. - 8. semester på KA	4	80,0 %

Ingen af respondenterne har deltaget i et online kursus, og ligeledes har ingen taget en kommerciel sprogtest som fx TOEFL, Cambridge eller Goethe Zertifikat.

2.1.2. Oplevede sprogbehov

Der stilles i undersøgelsen et generelt spørgsmål om, hvorvidt studerende på Det Teologiske Fakultet har haft vanskeligheder på studiet på grund af manglende sprogfærdigheder, som for eksempel ikke at kunne læse tekster på originalsproget, formidle viden på andre sprog end dansk eller klare sig i udlandet i forskellige sammenhænge. I spørgsmålet gives eksempler på eventuelle problemområder, såsom Academic English, akademisk dansk, læsefærdigheder i tysk, mundtligt spansk osv. Vi gennemgår først resultaterne på Teologiuddannelsen og bagefter på Afrikastudier.

Teologi

Vi kan konstatere, at over halvdelen (51,7 %) tilkendegiver, at de har oplevet en sproglig barriere i løbet af deres studier (tabel 10). Den høje andel giver anledning til overvejelser. Den kan desuden være en indikation af, at de studerendes forudsætninger kan udgøre en udfordring i forhold til såvel uddannelseskvaliteten som studiefremdriften.

Tabel 10

Har du haft vanskeligheder på studiet pga. manglende sprogfærdigheder?	Antal	Procent
Ja	30	51,7 %
Nej	22	37,9 %
Ved ikke	6	10,3 %
I alt	58	100,0 %

I de efterfølgende 30 åbne kommentarer giver teologistuderende først og fremmest udtryk for et behov for tysk, idet 24 efterspørger færdigheder i tysk. Der foreslås for eksempel, at tysk bliver udbudt obligatorisk, enten hvert semester eller som propædeutikfag på linje med græsk og latin, da *behovet for tysk er væsentlig større end behovet for latin*, som en studerende skriver. En anden studerende gør opmærksom på, at vedkommende har brugt mange kræfter på at forbedre sine tyskfærdigheder og anser tysk for en central færdighed for en teolog. Flere nævner endda, at de *læser en græsk artikel hurtigere end en tysk*, hvilket vidner om, at tysk burde styrkes.

Respondenterne omtaler de tyske kurser, som Det Teologiske Fakultet tidligere har udbudt, positivt. Eftersom tysk ikke længere er et *selvfølgelig fag* på gymnasiet, som en respondent kalder

det, og heller ikke et krav for at komme ind på teologistudiet, er der ifølge respondenterne en uoverensstemmelse mellem optagelseskravene på Teologi og inddragelsen af tysk i uddannelsen, fx: *Jeg synes det burde være et krav for nye studerende at have haft tysk, det har jeg aldrig haft og virkelig manglet.* Der er en generel holdning til, at det er en gevinst at højne såvel ens sprogfærdigheder som forventninger til bl.a. tysk fra starten. En respondent skriver i denne forbindelse, at det er *en stor fattigdom ikke at have adgang til den tyske akademiske tradition.* If. respondenterne bliver undervisningen forringet, hvis underviserne på teologistudiet vænner de studerende til engelske udgaver af klassiske tekster af bl.a. Nietzsche og Luther. Et højt niveau i tysk ville betyde, at studerende kunne *begå sig endnu bedre i det akademiske miljø*, både på studiet og i udlandet, som en respondent skriver. Konklusionen er umiddelbart tydelig og kan opsummeres med følgende kommentar fra en respondent: *Mere tysk. Tysk, tysk, tysk!*

Endvidere peger flere respondenter på, at der også er behov for fransk til læsebrug, fx *jeg [vil] også have sat pris på et kursus i fransk, da flere værker vedrørende det arkæologiske arbejde i Syrien er skrevet på fransk.* En anden respondent skriver desuden: *[D]er findes mange kendte franske filosoffer, hvis hovedværker er skrevet på fransk. I den forbindelse er jeg sikker på, at et sprogkursus i fransk også ville være til glæde og gavn for flere systematisk orienterede teologer.*

Akademisk engelsk optræder også som et ønske blandt teologistuderende. For eksempel foreslår en respondent, at akademisk engelsk burde tilbydes i forbindelse med projekt- og specialeskrivning på såvel BA som KA-niveau. En anden respondent gør opmærksom på, at *[f]ørhen læste man mange tyske tekster på teologi, men fordi det er blevet så alment, at folk ikke kan tysk, er underviserne begyndt at finde engelske alternativer, som så går ud over os, som er bedre til tysk.*

Også latin, græsk, hebraisk og gotisk kunne styrkes mere. For eksempel foreslår en respondent, at der burde indføres opfriskningskurser i latin, græsk og hebraisk hvert andet semester. Der ser ud til at være interesse for semitiske sprog såsom akadisk, ugaritisk, syrisk og aramæisk, idet de, som en studerende påpeger, *er essentielle for uddannelsen af gammeltestamentlige teologer, og jeg håber derfor, at disse sprogkurser også vil blive udbudt hyppigere i fremtiden, da der normalt går flere år i mellem netop disse tilbud.*

Der tegner sig et billede, hvor interessen for sprog på teologiuddannelsen ser ud til at være bred. Der efterspørges såvel traditionelle akademiske sprog såsom engelsk, tysk og fransk, som ældre indoeuropæiske til fagspecifik brug.

Afrikastudier

På Afrikastudier er respondenterne markant færre, og kun 3 studerende angiver at have haft problemer på studiet på grund af manglende færdigheder i et eller flere fremmedsprog. Otte studerende mener, at de ikke har haft sprogproblemer på studiet, og en studerende har svaret ”ved ikke”. Der er blot et enkelt forslag omkring behov for mere undervisning i swahili, idet en respondent anbefaler, at propædeutikdelen på bachelordelen kunne blive fulgt op med et kursus på kandidatuddannelsen.

Tabel 11

Har du haft vanskeligheder på studiet pga. manglende sprogfærdigheder?	Antal
Ja	3
Nej	8
Ved ikke	1

2.2 Opsummering – sprogbehov på studiet

Godt en tredjedel af respondenterne fra Teologi angiver, at de har taget et sprogkursus på KU (21 respondenter eller 34,4 %). De 18 af dem anfører, at formålet har været støtte til faglige aktiviteter. Hertil kommer, at ni respondenter svarer, at de har taget sprogkurser uden for KU. For Afrikastudier er det samme situation: fire respondenter har taget sprogkurser på KU og fem udenfor. Der tegner sig et billede af, at en stor gruppe af respondenterne fra disse to uddannelser har fundet det nødvendigt at supplere deres sprogkompetencer under studiet.

På spørgsmålet om de har oplevet vanskeligheder under studiet på grund af manglende sprogkompetencer, svarer halvdelen af respondenterne fra Teologi ”ja”, og de kommenterer flittigt især med udsagn om nødvendigheden af tysk. Der nævnes dog en lang række sprog, og fransk og akademisk engelsk synes også at være et udækket behov. På Afrikastudier svarer kun tre studerende, at de har oplevet egentlige vanskeligheder på grund af sprog. Det passer godt med en mulig forventning om, at studerende, der vælger så internationalt orienteret en kandidatuddannelse, i højere grad har de nødvendige sprogbehov dækket på forhånd.

3. SPROGBEHOV I RELATION TIL UDLANDSOPHOLD

Denne sektion indsamler først praktiske oplysninger om respondenternes udlandsophold, dvs. type (udveksling, praktik eller feltarbejde), varighed og formål. Dernæst spørges de studerendes til motivation for at tage på udlandsophold, samt om de tog lokale sprogkurser under udlandsopholdet.

Endvidere spørges respondenterne, om de har oplevet sproglige vanskeligheder under udlandsopholdet i forskellige situationer, og hvorvidt sproglig forberedelse kunne have gavnet deres udlandsophold.

De fleste svar er åbne og giver mulighed for uddybende kommentarer. Svarene gennemgås tematisk i de næste afsnit og følger derfor ikke rækkefølgen i spørgeskemaet.

3.1. Teologi: Sprogbrug og sprogbehov i relation til udlandsophold

Det fremgår af tabel 12a, at kun 17,2 % af respondenterne på Teologiuddannelsen har været på ophold i udlandet. Af dem har størstedelen været på et studieophold på et universitet, og kun to studerende har taget på hhv. feltarbejde og praktik.

Tabel 12a

Har du været på udlandsophold?	Antal	Procent
Ja	10	17,2 %
Nej	48	82,8 %
I alt	58	100,0 %

Tabel 12b

Type udlandsophold	Antal	Procent
Studieophold på et universitet	7	77,8 %
Praktikophold	1	11,1 %
Feltarbejde	1	11,1 %
I alt	9	100,0 %

For de fleste respondenter vedkommende fandt udlandsopholdet sted i 2012-13. Enkelte rejste ud i foråret 2014, og en lille del har været af sted før 2011. Respondenterne opholder sig typisk på universiteter og kirkelige anstalter i Centraleuropa (Tyskland, Frankrig, Italien), Nordeuropa (Sverige, Norge), Fjernøsten (Hong kong) og Mellemøsten (fx Libanon og Israel).

Seks ud af de ti udrejsende respondenter fra teologi tog sprogkurser under opholdet. To respondenter tog tyskkurser, mens resten tog hhv. arabisk, moderne græsk og oldhebraisk.

Som motivation for at tage på udlandsophold angiver respondenterne, at ønsket om fagligt udbytte har betydet mest for dem, efterfulgt af interessen for området og tanken om personlig udvikling. Dog er tallene i tabellen meget små, idet kun ti studerende skrev, at de var på udlandsophold.

Tabel 13

Hvad var din motivation for at tage på udlandsophold? – angiv evt. flere svar	Antal	Procent
ønske om fagligt udbytte	6	66,7 %
interesse for landet/byen/området	4	44,4 %
personlig udvikling	3	33,3 %
bedre chancer for at få et job når jeg er færdig	2	22,2 %
en del af uddannelsen	1	11,1 %
I alt	15	100,0 %

3.2. Sprogbrug i forskellige situationer

Da vi spurgte respondenterne fra Teologistudiet, hvilke(t) sprog de brugte til forelæsninger, svarede fire af dem (57,1 %), at de brugte engelsk, to (28,6 %) brugte tysk og en (14,3 %) brugte hhv. nordiske sprog, fransk og moderne græsk. På lignende vis var engelsk, efterfulgt af tysk og dansk hyppigst anvendt i kontakt med undervisere, mens fransk, svensk og norsk blev anvendt i mindre grad. Med medstuderende og kollegaer blev engelsk, dansk, tysk og fransk også mest brugt. Endvidere blev arabisk, moderne græsk og hollandsk angivet af enkelte respondenter.

I forbindelse med praktik og feltarbejde blev fransk, engelsk og dansk anvendt lige meget (to respondenter for hvert sprog). I fritiden brugte respondenterne primært engelsk, efterfulgt af dansk og desuden også tysk, fransk, hollandsk, andre nordiske sprog og moderne græsk.

Hvis respondenterne skulle leje bolig, ordne praktiske gøremål eller købe ind, foregik det tillige på engelsk og i færre tilfælde på tysk, arabisk, dansk og moderne græsk.

3.3. Sproglige vanskeligheder i udlandet

Når vi spurgte respondenterne fra Teologiuddannelsen om de har oplevet sproglige vanskeligheder i udlandet, for eksempel i forbindelse med at forstå, tale, bestå eksamen, fungere på arbejdspladsen eller leje bolig, svarede tre af dem, at de har haft vanskeligheder, mens fem mente, at de ikke har haft vanskeligheder.

For de tre studerende opstod vanskelighederne først og fremmest i forbindelse med forelæsninger, hvor den ene skrev, at vedkommende havde haft svært ved at forstå, hvad det blev sagt på moderne græsk. Som eksempler på vanskeligheder i forhold til at skrive på et fremmedsprog nævner en respondent eksamen, og en anden skriver, at vanskeligheden især kommer fra forventningen til at kunne udtrykke sig grammatisk korrekt på skriftligt tysk, fx *De opgaver jeg skrev, tog lang tid og var meget simple*. En anden studerende på ophold i Tyskland skrev, at *Der [er] større overbærenhed med den mundtlige grammatik, men der forventes aktiv deltagelse og indholdsmæssigt klart mæle*.

Tre studerende angiver, at sproglig forberedelse inden opholdet vil have gavnet deres udlandsophold, mens tre studerende mener det modsatte.

Vi spurgte også, om et online kursus i et relevant sprog under udlandsopholdet kunne have været nyttigt. Svarere peger på, at fem studerende finder idéen om online sprogkurser god, og kun en mener, at online undervisning ikke kunne være nyttig. To respondenter har svaret ”ved ikke”.

I en sektion med uddybende kommentarer nævner en respondent, at engelsk grammatik har været et stort problem i korrespondancen med udenlandske professorer. En anden respondent skriver, at det er svært at læse videnskabelige artikler på engelsk. En tredje respondent efterlyser muligheder for et bedre kendskab til arabisk i relation til studierejser i Mellemøsten.

3.4. Afrikastudier: Sprogbrug og sprogbehov i relation til udlandsophold

Af de 12 respondenter fra Afrikastudier har syv været på udlandsophold. For de flestes vedkommende har opholdet fundet sted i flere omgange i perioden 2009-2014. Opholdene har haft forskellig karakter, idet respondenterne rejser på såvel udvekslingsophold, som på praktik og feltarbejde (tabel 14).

Tabel 14

Type udvekslingsophold (flere svar)	Antal
Udvekslingsophold på et universitet	5
Praktik	4
Feltarbejde	3
I alt	>7

Respondenterne tog til en række lande verden over, fx Sydafrika (2), Malawi (1), Argentina (1), Kina (1), Hong Kong (1) og Sverige (2). Som motivation for at rejse til udlandet angiver de, at det først og fremmest er ønsket om personlig udvikling, der har ført dem til udlandet. Dernæst peger svarene på et ønske om fagligt udbytte, samt interesse for landet eller byen, hvor opholdet finder sted. To studerende anfører, at de ville have haft bedre chancer for at få et job, hvis de tog på udlandsophold. En studerende har taget til udlandet, fordi studiet i menneskerettigheder ikke tilbydes i Danmark.

3.5. Sprogbrug i forskellige situationer og oplevede sprogvanskeligheder

Spørgsmålene om sprogbrug i forskellige kontekster blev besvaret af blot fem respondenter. Resultaterne viser dog ikke nævneværdige forskelle fra svarene blandt teologistuderende på trods af den meget lille skala i betragtning.

Når vi spurgte respondenterne fra Afrikastudier, om de har oplevet sproglige vanskeligheder i udlandet, for eksempel i forbindelse med at forstå, tale, bestå eksamen, fungere på arbejdspladsen eller leje bolig, svarede fem ud af syv, at de har haft vanskeligheder, mens to mente, at de ikke har haft vanskeligheder. Til spørgsmålet om hvorvidt de studerende ville kunne have haft et bedre ophold, hvis de var mere sprogligt forberedt, var der to, der svarede hhv. ”ja” og ”ved ikke”, mens tre svarede nej.

En studerende skrev, at det har været svært at læse, skrive og kommunikere på spansk i Argentina, og to andre studerende angav, at akademisk engelsk har været en udfordring, især hvad skrivefærdigheder angår. Til spørgsmålet om hvorvidt de studerende kunne være interesseret i online undervisning, var tre positive, en negativ, og tre svarede ”ved ikke”.

3.6. Opsummering sprogbrug og sprogbehov i udlandet

10 ud af de 61 respondenter fra Teologi svarer, at de har været på udlandsophold i forbindelse med studiet. Godt halvdelen melder, at de har taget et sprogkursus under opholdet.

Tre respondenter medgiver, at de har oplevet vanskeligheder under udlandsopholdet på grund af sproget, og problemerne opleves især i forbindelse med skriftlighed, forståelse og forelæsninger og læsning af videnskabelig artikler. Der er delte meninger om, hvorvidt øget sproglig forberedelse vil kunne gavne opholdet, idet tre taler for og tre i mod. De åbne kommentarer benyttes til udtryk for, at bedre tyskkundskaber ville være nyttige, når man skal begå sig i et akademisk miljø. Syv respondenter fra Afrikastudier har været på udlandsophold, og af dem angiver fem, at de har haft sproglige problemer under opholdet, og også her drejer problemerne sig om at fungere i det akademiske miljø.

4. KONKLUSIONER OG VIDERE FORLØB

Uddannelserne på Det Teologiske Fakultet danner et komplekst billede med hensyn til sprogkompetencer. Der er en række sprog, der er funktionelt nødvendige og derfor er integreret i bacheloruddannelsen i Teologi, så som latin, græsk og hebraisk. På samme måde er kiswahili af betydning for Afrikastudier. Hertil kommer, at op mod halvdelen af de studerende tager sprogkurser uden for det formelle undervisningsprogram, og cirka halvdelen tilkendegiver, at de har oplevet vanskelighederne under studiet på grund af manglende kompetencer i fremmedsprog. Det dominerende behov for teologistuderende er tysk, som nævnes i talrige kommentarer. Der er dog også dem, der taler for støtte til fransk og akademisk engelsk. For Afrikastudier er billedet mindre klart, men der synes at være behov for kiswahili, fransk og akademisk engelsk. Det vil være det naturlige næste skridt at gå i dialog med både undervisere og studerende for at identificere præcis hvilke behov, der knytter sig til hvilke elementer i uddannelserne.

I forbindelse med udlandsophold er det bemærkelsesværdigt, at kun en sjettedel af respondenterne (10) fra Teologi har været ude. Samtidig svarer et flertal af de respondenter fra Afrikastudier, der har været ude, at de har haft sproglige problemer under opholdet. Det peger på, at der her kunne være et emne for en målrettet undersøgelse, der skal prøve at afdække, om manglende sprogfærdigheder afholder de teologistuderende fra at rejse på udlandsophold, ligesom man kunne undersøge, om studerende fra Afrikastudier kunne have glæde af en bedre sproglig forberedelse til udlandsopholdet.